

Барна Марта

к.е.н., доцент

Львівська комерційна академія

м. Львів

СУТНІСТЬ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Практичні проблеми трансформації системи внутрішньої торгівлі (СВТ) в Україні, пов'язані з негативним впливом гальмівних чинників інституціонально-трансформаційної підсистеми на соціальну, економічну та управлінську, призводять до гальмування розвитку галузі на інтенсивній (інноваційній) основі, що не властиво розвиненим країнам-лідерам міжнародної торгівлі. Розбалансованість між підсистемами та протиріччя, що між ними виникають, не відповідають теоретичним засадам формування СВТ в Україні, знижують ефективність трансформації системи у цілому. Отже можна констатувати, що гальмування розвитку СВТ призводить до гальмування розвитку внутрішньої торгівлі.

Виходячи з отриманих результатів проведеного наукового дослідження, логічним висновком можна вважати необхідність налагодження самого процесу розвитку СВТ і галузі в умовах непередбачуваних змін (трансформації) під впливом низки чинників за складовими підсистемами. Для врегулювання процесів розвитку необхідно використовувати відповідні механізми – як інструменти для вирішення практичних проблем. Сутність механізму розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації потребує обґрунтування наукових положення щодо його характеристики.

Як і будь-якому економічному механізму [1], механізму розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації повинні бути властиві наявність методів і важелів впливу на розвиток галузі, що формуються у кожній з підсистем, пов'язані між собою та з чинниками зовнішнього середовища; при цьому, домінантні методи та важелі знаходяться у базовій підсистемі (інституціонально-трансформаційній), та підсистемі управління.

Механізм розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації має внутрішню структуру, що складається з підсистем, ефективність розвитку яких свідчить про ефективність механізму та його дієвість і здатність забезпечити розвиток внутрішньої торгівлі в умовах змін, що відбуваються в кожній з підсистем.

Механізм розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації являє собою відображення певних соціально-економічних відносин між виробниками та споживачами товарів і послуг, у яких задовольняються інтереси двох сторін, що свідчить про рівень ефективності механізму в умовах трансформації – з одного боку, та про ступінь інтенсивності (інноваційності) розвитку внутрішньої торгівлі на кожній стадії – з іншого.

Напрямок 2 «Впровадження інновацій в економіку й управління»

Впровадження механізму розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації та його ефективність залежить від здатності суб'єкту управління (профільного Міністерства) реалізувати функції менеджменту на кожному з рівнів національної економіки. При цьому: функція планування реалізується шляхом визначення критеріїв, відбору чинників, встановлення планових показників, на основі яких проводиться діагностика розвитку галузі, ступінь досягнення планових показників у процесі змін та рівень ефективності кожної з підсистем; функція організації реалізується шляхом відбудови координованих взаємозв'язків між суб'єктами управління на кожному рівні та суб'єктами господарювання – з одного боку, та товаровиробником і споживачем товарів і послуг, які надає внутрішня торгівля – з іншого; функція мотивації реалізується шляхом мотивування суб'єктів господарської діяльності до надання якісних товарів і послуг споживачеві, підвищення продуктивності праці, стримування необґрунтованого підвищення цін на споживчі товари та послуги, розвитку мотивації керівників торговельних підприємств і підприємців до впровадження інновацій, що потребує впровадження у підсистемі управління відповідних важелів, і реалізації відповідних заходів; функції контролю та оцінки реалізуються шляхом контролю з боку суб'єкту управління за виконанням запланованих показників щодо підвищення ефективності СВТ і встановлених вимог до суб'єктів господарської діяльності щодо якості товарів і послуг, які надаються споживачеві, постійного моніторингу стану ефективності підсистем на основі оцінки за показниками та чинниками.

Впровадження механізму розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації ґрунтується на дотриманні суб'єктом управління низки принципів, а саме: планомірного впровадження на основі встановлення пріоритетів щодо підвищення ефективності підсистем СВТ, залежно від гостроти проблем, що передбачає вирішення як тактичних, так і стратегічних завдань розвитку системи; керованості системою, що передбачає визначення суб'єктів управління на кожному рівні національної економіки, які відповідають за розвиток галузі, та налагодження взаємозв'язків між ними при вирішенні завдань щодо усунення негативного впливу гальмуючих чинників за кожною з підсистем; матеріальної зацікавленості суб'єктів галузі у якісному наданні товарів і послуг споживачеві; ефективності, дотримання якого сприятиме підвищенню ефективності кожної з підсистем СВТ на основі усунення негативного впливу гальмуючих розвиток галузі чинників при вирішенні спільних завдань суб'єктами у галузі внутрішньої торгівлі.

Виходячи з вищевикладеного, та на основі проведених наукових досліджень, метою впровадження механізму розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації можна визнати виконання внутрішньою торгівлею своєї соціально-економічної функції для задоволення потреб споживачів у товарах і послугах, і сфери виробництва, які ці товари виготовляє, на основі інтенсивного (інноваційного) розвитку галузі завдяки підвищенню ефективності кожної з підсистем – інституціонально-трансформаційної, управлінської, соціальної та економічної.

Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики соціально-орієнтованої економіки в євроінтеграційних умовах»

Таким чином, на основі проведеного дослідження щодо обґрунтування механізму розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації, можна дійти наступних висновків:

механізм розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації є інструментом врегулювання процесів розвитку внутрішньої торгівлі та вирішення практичних проблем;

в Україні на державному рівні не сформовано механізму розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації, що ускладнюється недостатнім дослідженням цього питання вченими та науковцями, та ускладнює вирішення практичних проблем розвитку внутрішньої торгівлі;

на основі обґрунтованих наукових положень можна дійти висновку, що сутність механізму розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації полягає у застосуванні суб'єктом управління галуззю методів і важелів впливу на розвиток галузі, що формуються у кожній з підсистем, впливі на соціально-економічні відносини між виробниками та споживачами товарів і послуг, у яких задовольняються інтереси двох сторін, забезпеченні інтенсивного (інноваційного) розвитку галузі, здатності суб'єкту управління галуззю (профільного міністерства) реалізувати функції менеджменту на кожному з рівнів національної економіки, дотриманні суб'єктом управління низки обґрунтованих принципів;

метою впровадження механізму розвитку СВТ в Україні в умовах трансформації є виконання внутрішньою торгівлею своєї соціально-економічної функції задля задоволення потреб споживачів у товарах і послугах, і сфери виробництва, які ці товари виготовляє, на основі інтенсивного (інноваційного) розвитку галузі завдяки підвищенню ефективності кожної з підсистем – інституціонально-трансформаційної, управлінської, соціальної та економічної.

Список використаних джерел:

1. Сутність та структура внутрішнього економічного механізму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/111/2612.html>.